

*Секція: Економіка та управління національним господарством,
модернізація національних моделей економічних систем*

Новік Ірина Олексіївна, к.е.н., доцент
*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»
м. Харків, Україна*

Шматько Наталія Михайлівна, к.е.н., доцент
*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»
м. Харків, Україна*

**Кармінська-Бєлоброва Марія Володимирівна, к.н. з держ.
управління**
*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»
м. Харків, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

На сьогоднішній день стало очевидним, що успіх інноваційної діяльності в значній мірі визначається формами її організації та способами фінансової підтримки.

Джерелами фінансування інноваційної діяльності можуть бути держава, підприємства, фінансово-промислові групи, малий інноваційний бізнес, інвестиційні та інноваційні фонди, органи місцевого самоврядування, приватні особи і т.д [1].

Всі вони беруть участь у господарському процесі і тим або іншим чином сприяють розвитку інновацій. Особливого значення інноваційний процес набуває для перехідних економік. А саме такою є економіка України. Ринкові відносини, що впроваджуються, різко висвічують спадщину адміністративно-командної системи – над витратне, неефективне господарювання, що в умовах жорсткої міжнародної конкуренції та

встановлення врівноважених цін ставить більшість існуючих підприємств перед загрозою банкрутства.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що для України, як держави з перехідною економікою тільки застосування досягнень науки в галузі інновацій, може визначати шлях соціально-економічних перетворень. Інноваційні механізми економічного розвитку мають використовувати наявний науково-технічний потенціал і базуватися на відповідній інфраструктурі.

Метою роботи є дослідження проблем розвитку інноваційної політики в Україні та визначення напрямів розвитку інноваційної діяльності.

Питаннями інноваційної діяльності на різних рівнях ієрархії економіки займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В. Александрова, А. Амоша, Ю. Бажал, П. Беленький, А. Бодюк, А. Власова, Л. Водачек, О. Водачкова, В. Геєць, Н. Гончарова, М. Долишній, Р. Іванух, С. Ільєнкова, Н. Краснокутська, Л. Колобова, О. Кузьмін, О. Лапко, А. Кутейников, Д. Львов, Б. Патон, С. Покропивний, П. Перерва, Я. Плоткін, А. Перлакі, А. Пригожин, А. Савченко, Б. Санто, Б. Твісс, В. Терехов, М. Чумаченько, А. Чухно та інші.

Активізація інноваційної діяльності потребує нових форм і методів впровадження досягнень науки і техніки, перш за все за рахунок розширення інноваційного ринку. Недоліками розвитку інноваційного ринку є неринковий характер формування цін; безсистемність у визначенні безпосередніх замовників та споживачів виконаних розробок; відсутність аукціонних торгів інноваційних розробок; відсутність інноваційних бірж та ефективною реклами; дефіцит маркетингових досліджень; низька питома вага витрат на інноваційну діяльність у капіталовкладеннях; відсутність недержавних науково-дослідних та проектно-конструкторських організацій України [1].

Розглянемо основні причини, що перешкоджають формуванню інноваційної моделі розвитку в Україні:

1. Недостатність фінансових ресурсів для проведення наукових досліджень і впровадження інноваційних розробок.

Фактично частина бюджетних витрат на науку у відсотках до ВВП залишається значно нижче законодавчо закріпленого рівня (1,7 - 2,5% ВВП). [2, с.69] При недостатності коштів бюджету система національного регулювання розвитку інноваційної сфери протистоїть залученню позабюджетних коштів, виключає можливість формування спеціальних фондів фінансування інновацій, що як наслідок, гальмує інноваційний розвиток України;

2. Відсутність ефективної правової бази для здійснення інноваційної діяльності. За підрахунками фахівців [3], в Україні діє 14 законодавчих актів, близько 50 нормативно-правових урядових актів, понад 100 відомчих документів, що регламентують інноваційну діяльність. Але при такому різноманітті законодавчих та нормативно-правових актів їх ефективність залишається низькою. Це пояснюється неточністю формулювання та трактування базових теоретичних понять в інноваційній сфері; недосконалістю окремих статей і пунктів, відсутністю механізму контролю за виконанням законів. Тому законодавство, чинне у сфері інноваційної діяльності, є недосконалим для забезпечення інноваційного розвитку економіки, носить декларативний характер;

3. Повільний розвиток сучасного ринку інноваційної продукції в Україні. Рівень розвитку ринку інновацій визначається сприйняттям економіки інновацій. Воно відображається ступенем здібності і бажання створювати інноваційну продукцію і використовувати її в практиці господарювання. Розвиток ринку інноваційної продукції в Україні стримується низьким інноваційним попитом з боку промисловості, що

пояснюється браком власних коштів для впровадження інновацій, високою вартістю нововведень, економічними ризиками і тривалими термінами окупності. Згідно зі статистичними даними [4], розробку та освоєння інновацій здійснює лише близько 8% промислових підприємств України [5];

4. Відсутність дієвих механізмів реалізації певних державних пріоритетних напрямів розвитку науки і технологій, множинність наукових організацій, що претендують на відповідну державну підтримку. Наслідком цього стає недофінансування досліджень. Так в цілому в 2010 році основним джерелом фінансування інновацій були власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування інноваційних робіт становила 75,1%;

5. Низька інформаційна прозорість інноваційної сфери, нестача інформації про нові технології і можливих ринках збуту принципово нового продукту, а також відомостей для приватних інвесторів і кредитних організацій про об'єкти вкладення капіталу з потенційно високою прибутковістю.

Регіональна інноваційна політика є невід'ємною складовою державної інноваційної та науково-технічної політики. Враховуючи особливості того чи іншого регіону, вона визначає, з одного боку, відношення держави до його інноваційних та науково-технічних проблем, а з іншого, – бере участь у вирішенні соціально-економічних і науково-технологічних проблем держави [6].

Розробка інноваційної політики регіону передбачає визначення мети і напрямів його розвитку на найближчу й подальшу перспективи, виходячи з оцінки потенційних можливостей цього регіону і забезпечення його відповідними ресурсами [7].

Отже, одна з передумов успішного впровадження інвестиційної моделі розвитку національної економіки – це ефективна державна інноваційна політика, метою якої є створення соціально-економічних,

організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

Література:

1. Федоренко Н. М. Инновационная политика: проблемы и механизмы реализации приоритетных направлений стратегии инновационного развития Украины и России / Н. М. Федоренко, М. В. Карминская-Белоброва // Перспективы скоординированного социально-экономического развития России и Украины в общеевропейском контексте : тр. 2-й междунар. науч.-практ. конф., ноябрь 2014 г. – Москва : РАН ИНИОН, 2014. – 11 с.
2. Орлюк О.П. Законодавче забезпечення інноваційної діяльності в Україні //Наука та інновації. - 2010. – Т.4. - №1. – С.68-73
3. Тютюнник Ф.П. Україна: підсумки соціально-економічного розвитку та погляд у майбутнє //Фінанси України . – 2010. - №10. – С. 4-7
4. Статистичні данні розробку та освоєння інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Кармінська-Белоброва М. В. Зовнішньоекономічна діяльність України на сучасному рівні: проблеми та напрямки / М. В. Кармінська-Белоброва // Бізнес Інформ = Business Inform. – 2016. – № 4. – С. 26-30.
6. Шматько Н.М. Формування механізму стратегічного управління потенціалом підприємства / Н.М. Шматько, М.С. Пантелєєв // Вісник економіки транспорту і промисловості.-2013.-№41.-С.209-215.
7. Геращенко І.О. Теоретичні основи поняття інноватики у сучасній економічній науці /І.О.Геращенко// Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXV міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2017, 17-19 травня 2017р.: у 4 ч. Ч. III. / за ред. проф. Сокола Є.І. – Харків: НТУ «ХП». – С.164